

DANIEL LUCA

ACASĂ

**Timișoara
Eubeea, 2001**

Autobuzul trece pe lângă o pădure. Trece încet. Drumul este prost, iar autobuzul e vechi. Mai un an și ar trebui casat. Dar cum societatea comercială de care aparține nu prea are bani, are toate șansele să mai fie văzut circulând mult și bine.

Au trecut trei ani de la revoluție, aproape. Și mă întorc de unde am plecat: în satul copilăriei.

Un sat cu vreo două sute de case, cu două străzi lungi, unite prin alte trei, mai scurte, aflat în câmpia Banatului.

Îmi amintesc, nu știu cum tocmai acum, ceea ce mi-a spus mama când m-am făcut mai mărișor și am putut să înțeleg: „Tare greu ai venit tu pe lume, of ce greu! Dar nu pentru că aș fi avut probleme la naștere, ci pentru că era să nu mai ajung la spital... Am sunat la Salvare, în comună, de la colectiv (de fapt nu eu, ci tatăl tău). N-or vrut să trimită nici o mașină după mine. Uica Petre a vrut să mă ducă cu tractorul. Dacă aș fi mers cu el, te-aș fi pierdut. Până la urmă, tatăl tău a vorbit cu nea Biță, odihnească-se în pace!, și ne-o dus el cu Aro-ul lui. Un Aro de tip vechi, hodorogit, ce scârțâia din toate încheieturile. Mi-a fost frică să nu cad prin el...”

Atunci am fost prima oară la oraș. Am ajuns purtat în pântece. M-am întors acasă, după o săptămână, purtat în brațe de mama.

Aveam să plec din nou la oraș prin '81. Acum mă întorc cu o diplomă de licență și, în valiză, cu o decizie de titularizare ca profesor de limba franceză.

Voi fi din nou în satul meu drag...

* * *

M-am întâlnit odată cu o franțuzoaică și i-am mărturisit, nu știu cum a ajuns în acest punct discuția, că la terminarea stagiului militar la București aș fi putut rămâne acolo, în cadrul armatei. Dar că nu m-am împăcat cu ideea despărțirii de locurile natale. Iar ea mi-a răspuns că a mai întâlnit un român care i-a spus exact același lucru. Să ne simțim noi, românii, deznădă-cinați, oriunde, departe de casă?

La orizont apare deja satul.

Inima îmi saltă cu voieșie, dar și cu emoție, în piept. Îmi vine să strig cât mă ține gura: SUNT ACASĂ!

Dar mă abțin și privesc continuu pe geam.

* * *

Oare cum arată casa strămoșească? Au trecut cinci ani fără să fie locuită.

Cobor din autobuz și salut oamenii care așteaptă să urce în autobuzul ce se va întoarce imediat la oraș. De două ori pe zi, autobuzul face același drum: pleacă dimineața la cinci, se întoarce la șapte, pleacă imediat și se va întoarce după-masa la cinci pentru a pleca din nou a doua zi.

Cândva, parcă tare demult, se făceau mai multe curse. Acum oamenii sunt mai puțini, dar și mai puțini fac naveta zilnic. Vechii navetiști au ieșit deja la pensie, iar majoritatea copiilor lor locuiesc la oraș, de unde mai vin din când în când într-o vizită scurtă.

Salută și ei — de când mă știu, trăiește aici acest obicei de a da binețe oamenilor, chiar dacă nu-i cunoști.

Și pașii mă poartă spre casă. Trec prin fața școlii, aflată peste drum de biserică. De cea ortodoxă, cea catolică fiind situată pe strada paralelă, cele mai importante instituții aflându-se așadar pe cele două străzi importante ale satului.

Când eram copil, trăiau în sat mulți unguri, nemți, chiar și sârbi. Și mai erau și câțiva țigani, care lucrau la colectiv, la zootehnie, sau mai exact la vaci.

Acum au mai rămas foarte puțini din fiecare, în schimb a crescut numărul țiganilor. Care au construit case uriașe. Din păcate, fără gust. Toată lumea s-a întrebat și se întreabă de unde au atâta bănet? O întrebare mereu fără răspuns.

Pe nesimțite, ajung în fața porții. Gardul de lemn, spălat de ploii și de zăpezi, este fără nici o culoare. Poarta e căzută pe-o rână. O împing să intru și cade. Curtea e năpădită de buruieni. Fântâna a secată. Casa, mică dar solidă, văzută pe dinafară, se prezintă bine. Cu excepția ferestrelor. Urc treptele, deschid ușa neîncluiată și pătrund în coridor. Nu e betonat pe jos, e doar pământ. Din bucătărie a dispărut pardoseala din scânduri. De fapt, încăperea aceasta a rămas goală, doar pereții. Intru și în cameră. Și aici suflă vântul. Așa cum simt un vânticel în mine. Se formează un mic vârtej, care crește, crește, mă cuprinde și mă trage înlăuntrul său.

La fel să fi simțit mama când s-a întors din Bărăgan și a găsit casa într-un hal fără de hal?

* * *

„Dragul meu, mi-a spus mama când m-am întors acasă după prima mea zi de școală — aveam aproape șapte ani atunci —, nu-ți doresc să treci vreodată prin ce-am trecut eu atunci, demult...

Părinții mei aveau cincisprezece hectare de pământ. Erau considerați chiaburi. Aveam și animale, aveam și bucate. Casa noastră, în care locuim și azi, nu era mai mare decât acum. Dar aveam grajduri mari, hambare pline. Ca la orice casă de om gospodar. Nu ne-am îndurat să o mărim, deși am fi avut mijloacele necesare. O iubeam prea mult așa cum era.

În noaptea de 17 pe 18 iunie 1951 (chiar de Rusalii) a strigat cineva la poartă. Era ora două.

Cine să fie?

Tata a ieșit în cămașă și izmene și a deschis. Când colo, erau milițieni.

Am ieșit și eu afară, aveam vreo cinci ani atunci, dar n-am auzit ce discutau oamenii aceia cu tata, atâta gălăgie era în sat. Și vânzoleală.

Când tata s-o întors, ne-o spus mie și mami:

— Haideti, să ne pregătim. Avem tri ceasuri să luăm cât închepe într-o căruță (norocul nostru că aveam căruță) că ne vor dușe în altă parce. Pe noi și pe alți oameni din sat.

— Unde? a întrebat mama.

— Cine știe unde?

— Acu, s-o pornit pe plâns mama, așa ne duc în Siberia, așa cum i-a dus și pe-ai lui Costaiचे...

— No gata, muiere, o liniștit-o tata, îmbrățișând-o. Nu ne ajută lacrimile... Hai înăuntru să vedem ce să luăm cu noi.

Eu, când am auzit de plecat în lume, tare m-am bucurat. Deh, eram copil...

— Da' de ce, de ce? se tânguia mama.

— Cică am fi titoiști și am fi un pericol public...

— Vezi dacă n-ai vrut să dai pământul și să intrăm în colectiv?

Ai mei au pus în căruță un dulap, câteva găini, doi porci, un sac de zahăr, unul de făină, o pungă de sare, niște oale și ceva de-ale gurii.

După trei ore am ieșit cu căruța pe poartă."

* * *

Ce-aș putea face într-o lună de zile? În noaptea aceasta oricum nu pot face nimic. Mă mir că țiglele de pe casă sunt toate la locul lor, și întregi. Nici n-am pe ce să dorm.

— Hei, ște cauți acolo? aud o voce în curte.

Probabil cineva m-a văzut când am intrat.

Ies în coridor și-l văd pe moș George prin ușa deschisă.

— Mă uit și eu pe-acea...

Omul stă uimit și se uită strâmb la mine.

— Da' șine dracu ești, Doamne iartă-mă?!

— Nu mă mai cunoști? Chiar așa? Io mi-s Vasile, băiatu' lu' Tudor și al Anei.

— Ptiu, să nu ce dăochi, că nu ce-am răcunoscut! Da' ște cauți tu aiși?

— Păi nu e asta casa mea?

— Ai dreptate, dar tot nu prișep; ia, am îmbătrânit și io și nu-mi măi merje mincea așa iuce.

— Mă mut aici.

— Ca s-o vinzi?

— Nu, ca s-o locuiesc. Am venit profesor în sat.

— Bată-ce norocu' să ce bată! Toată lumea pleacă la oraș, iar tu vini 'năpoi în sat... Ai un' să dormi la noapce?

— Aș avea unde, dar nu și pe ce!

— Vină la noi, că ce primim cu drag!

— Nu se supără tanti Viorica pe mine?

— Păi cum să să supere? Hai să merjem să și mânși șeva, că acuș îi sară.

Mi-am luat valiza, singurul bagaj cu care am venit.

— Numa' cu asta-ai vinit? mă întrebă moș George, înainte de a intra în curtea casei sale.

— Da. Am venit ca să iau totul de la capăt.

Când ne-a văzut tanti Vioica, nu a știut ce să creadă.

— După ște-o vinit omu' ăsta la noi? N-am plăcit vrun ștaier?

Dacă se ia după haine... Sunt tras la patru ace. Cine spunea că haina nu-l face pe om?

Moș George râde în barba-i albă și spune:

— Da' nu-l șcii tu pe Văsăle al lu' Opincă?

Niciodată n-am știut de unde ne-am pricopsit cu o asemenea poreclă.

— Doamne, tu ești, Văsăle? Ooo, ște-ai crescut!...

— Ș-o vinit dă tot în sat. Îi gata masa?

— Acușă! D-aș fi știut că vine și Văsăle, m-aș fi ostănit să fac șeva măi bun. Așa am numa zamă dă păsulă verge.

— Lasă, tanti Viorica, am mai mâncat eu și când eram mic la matala și știu ce mâncăruri bune faci, cu cheltuială puțină...

— Da' acum bătrânețali așcea mă năcăjăsc rău. Uit să pun căce șeva ori pun pre mult, nu măi mi-s cinără... Haidaț' înuntru!

Intrăm în cameră și de acolo în bucătărie. Ne așezăm la masă. Tanti Viorica pune pe masă trei farfurii.

— Îi bună păsula, da' vorbeșce pă la space, îmi șoptește la ureche moș George.

— Moșule, duce și adă nișce răchie! Doar avem goșci...

— Uit-acum mă duc!

După ce moș George pleacă după țuică în cămară, tanti Viorica începe să mă descoasă.

— Ce-ai măi făcut, băiece, atâta ani la oraș?

— Am fost la școală, la liceu, și după aia am terminat facultatea. Apoi am plecat la armată și acum mă întorc acasă.

— N-ai măi fost dă multă vreme în sat.

— De la moartea mamei, fie-i țărâna ușoară!

— Da, că bună muiere o fost... Că tat-tu o divorțat dă ea, dar nu s-o măi măritat ș-o avut grijă dă cine... S-o chinuit să ce țână la școală, numa ea șcie cum, și ț-o dat bani (tare strângătoare o fost) să ce muți la bloc... Nu i-o fost dăloc ușor, să șcii...

Cum să nu țin minte? Ca să-mi iau apartament mi-a mai dat totuși și tata bani. Dar foarte rar ne-am văzut după divorț. Am simțit, de fiecare dată, când prin forța împrejurărilor îl întâlneam, o strângere de inimă. Îl socoteam și îl cred încă vinovat.

Dar cine sunt eu ca să-mi judec părinții? Dacă numai peste câțiva ani o să fac același lucru ca și tatăl meu, iar copiii mei vor avea aceeași părere cu a mea acum?

— Da, a fost o femeie bună... îngân și eu.

Moș George se întoarce cu sfertul de țuică.

— Unge-s păhărelili, babo?
— Înăincea ta, pă masă.
— O să doarmă la noi la noapce, oricum măi avem un pat pă care nu-l folosășce nime.

* * *

De când nu am mai dormit într-un pat cu dricală? Dricala a fost de curând umplută cu paie proaspete și e tare și înaltă. Aproape că mi-ar fi trebuit o scară ca să mă sui în pat.

Din fericire, am ajuns cu bine sus. Camera e răcoroasă. Greierii cântă prin iarbă și corul lor îmi sună plăcut în urechi.

În celălalt pat, moș George îi spune nevesti-si:

— Auzi tu, babo, nu măi cântă cucuvaia în nucu' dâ n grăgina lor!

— Păi o vinit un suflet cinăr, se aude o voce șoptită răspunzându-i.

Înainte mai puteai pune un ban de-o parte. Deși foarte greu. Acum abia dacă îți ajung să trăiești de la o chenzină la alta.

Mama a făcut naveta. A lucrat în fabrică până s-a îmbolnăvit la plămâni și a ieșit la pensie; de boală.

Numai ea știa, săraca, cum s-a dus la lucru doar cu câte o felie, două de pâine, și cu o bucată de cârnaț sau slănină, ca să mă crească pe mine și să-mi facă un viitor.

Totdeauna m-am simțit dator față de ea. Îmi pare rău că nu am putut să-i fiu alături decât foarte rar în ultimii ei ani de viață. Dar cu atât mai mult mă ambiționeam ca să iau examenele, să-mi croiesc un drum în viață, așa cum și-a dorit mereu.

Acum sunt mulțumit că i-am dus planurile până la capăt.

Îi spun toate acestea mamei mele, cu capul plecat în fața ultimei ei case, de care moș George și tanti Viorica au avut grijă să arate mereu bine.

Din ochi îmi curg lacrimile șiroaie. N-am mai plâns de cinci ani de zile.

* * *

„După vreo patru ore am ajuns la gară. Acolo aveam să mai stăm trei zile.

Și s-a adunat multă lume din localitățile dinprejur. Se pare că exista un ordin să ia oamenii mai înstăriți ori considerați periculoși pentru ordinea publică a statului din toate satele și comunele aflate la o distanță de până la treizeci de kilometri de granița cu Iugoslavia.

Oamenii au venit cu căruțele, fiecare cu ce a putut. Miliția a avut grijă să ia căruțele după plecarea noastră și să le ducă la colectiv.

Ne durea sufletul după căsuța noastră, pe care o luat-o statul.

Într-un târziu, a venit și trenul nostru: un marfar. Ne-am îngrămădit câte două, trei familii în vagon, cu tot calabălăcul.

Apoi a început calvarul.

Căldura era tot mai înăbușitoare.

Aerul era sufocant.

Mama tot stropea găinile cu apă dintr-un bidonaș. De unde să știe, săraca, că le făcea mai mult rău? Ele nu vor mai ajunge la capătul drumului.

Trenul mai oprea din când în când în gări. Oamenii întâlneau în cale ne mai dădeau câte o bucată de pâine, pe care o împărțeam între noi în așa fel încât să ajungă măcar o firmitură la fiecare. Necazul ne unea în suferință.

Milițienii încercau să le facă frică celor de pe peron spunându-le că suntem pușcăriași, răufăcători ori cine mai știe ce...

După două zile și două nopți, am ajuns la destinație. Trenul a oprit în plin câmp. Acolo ne-au așteptat oameni cu căruțe, temători și ei (au auzit despre noi că am fi coreeni), care ne-au dus încă vreo zece kilometri și ne-au lăsat tot în câmp.

Locul era împărțit pe parcele și au pus fiecare familie lângă un par. Ne-or spus la plecare că vom fi duși într-un loc unde vom avea case mari și frumoase și tot ce ne trebuie, iar în schimb ne-au dat un par și un loc de casă”.

* * *

Din nou trec pe lângă pădure. De astă dată în căruța lui moș George.

— Dii, Poiana! Dii, Murgu!

Îl privesc pe acest vecin al meu cum mână caii și îmi aduc aminte când, copil fiind, cumpăram lapte de la ei. Atunci mă duceam în fiecare dimineață cu olcuța după lapte. El cu tanti Viorica au fost pentru noi ca niște neamuri.

Nu-mi place laptele nici acum, așa cum nu îmi plăcea nici atunci (deși am băgat de seamă că băut afară avea alt gust decât când îl bei în cameră, chiar dacă doar mintea mea de copil și-a închipuit așa ceva).

Însă îl consumam pentru că îmi era necesar și nimeni nu lua în seamă protestele mele.

Casa lor este de când mă știu lângă a noastră. Nu au copii.

Spun totuși casa „noastră” deși acum este a „mea”. Dar simt că mama e prezentă pretutindeni. Prin spirit. Care atunci când e obosit iese în grădină și se odihnește lângă vița-de-vie (prin cine știe ce minune are și acum rod bogat), mâncând un bob de strugure sau urmărind zborul păsărilor.

Într-o zi, la întoarcere, m-am împiedicat și am scăpat olcuța jos. A sărit laptele din ea, dar nu s-a răsturnat.

Când am ajuns acasă nu i-am spus nimic mamei despre isprava mea. Mare i-a fost surpriza când a vrut să golească olcuța. I-a sărit smalțul și s-a făcut bucățele, iar laptele n-a mai putut fi băut. Ce mi-au auzit mie urechile atunci!... Dar și simțit, când le-a prins mama în mâini și mi le-a lungit...

— Moș George, ce spui mata, să dărâm casa și să construiesc una nouă?

— Cea, căluți lu' taica, cea! Așa... Șe să șciu să spun eu, băiece?... Fiecarie, cum îl dușe mincea. Dacă ar fi după minie și dac-aș ave șeva bani în pozonar, aș fașe o altă casă lângă ea și p-aia bătrână aș păstra-ori aș mări-o.

Hm! Dar bine zice moșul. Vorba ceea: dacă n-ai bătrâni, să-ți cumperi; dacă ai, să le dai la măsele! Trebuie să întorc variantele pe toate fețele.

— Păi ceva bani aș mai avea eu, mi-am vândut apartamentul de la oraș. Cum se afla în plin centru, am obținut un preț bunicele pe el.

— Mâne să va dăsfînța dă tot ceapeul. Și să vor da oamenilor căce șeva dân ș-or avut: o vacă, o oaie, șeva p-acolo... Mie nu-m trăbă nimic. Ni-s bătrâni acuma. Ne-o dat pământu' 'napoi. Șine să-l lucre? Toți dân sat îs bătrâni și la capătul pucerilor. Unelce nu-s, mășâni nu-s. Măi bine fășeau șeva și rămânea la ei, și nouă ne dăgeau bani sau roage. Măi țâni tu mince șe-o dzâs un american șe-o fost pă timpu' lu' Ceaușăscu în vizită în România după colectivizare?

— Nu.

— Că și ei dă mult caută să facă șe s-o răușât la noi: adunarea pământului la un loc. Numa' că nu-i dă acord cu mijloășili folosăce. Acu'

merjem să scoacem titlu' dă propritace pântru pământ. Da' ște să fac cu pământu', bătrânețâli mele?...

Da, trăim o schimbare. Unde ne va arunca destinul? Ce ne va aduce schimbarea? Toți am vrut-o, toți am vrut economie de piață. Dar ceea ce se cheamă tranziție este o perioadă aflată la limita imposibilului.

Am ajuns să meditez la drum de țară.

Acestea sunt totuși probleme prea mari pentru un profesoraș; ar trebui să mă gândesc la lucruri mai apropiate. De exemplu, nu mai pot sta pe capul vecinilor, trebuie să îmi cumpăr ceva util.

— Moș George, mai sunt meșteri în sat?

— Măi îs, dar nu așa dă cineri.

— Cine?

— Grigore și cu Solomon. Apoi ar mai fi Baciul. Îi știi?

— Da, îi știu, cum să nu?

— Ce gângești la șeva?

* * *

În sfârșit am terminat de încărcat în căruță patul extensibil, aragazul, butelia, frigiderul, sticla pentru geamurile de la cameră și bucatărie, și alte fleacuri: o tigaie, ceva farfurii, oale și pahare, două cearceafuri, două pături și un prelungitor.

— Gata, băiece? mă întreabă moș George zâmbind.

— Gata.

— Cum ne sâmțâm ca propritari?

— Mândri, dar și temători...

Zâmbetul i se stinge.

— Mda! Măi fașem azi un transport?

— Și mâine e o zi.

* * *

Când ne întoarcem, ce îmi văd ochii în curte? Doi bărbați care cosesc iarba.

— Ei, o vinit dom' profesor, mă întâmpină unul dintre ei.

Îl recunosc, e un țigan înalt și puternic ca un urs, Oacheșu. E de-o seamă cu mine. Doar că arată mult mai matur – munca fizică!

— Salut, prietene!

— Măi îți țâni mince colejii dă școală? mă întreabă celălalt.

Atunci îmi dau seama că e Radu.

— Nu numai de școală, ci chiar de clasă.

— Îți plașe șe-am făcut aiși? În grădină am gătat. Iar în curce mai avem puțin și ni-s gata.

— Mai întrebi? Doar că nu trebuia să faceți asta pentru mine.

— Nu ești tu d-al nostru? Cum am audzât – că tot satu' șcie – că ce-ai întors aiși, ne-am și pus pă treabă...

— Fir-ar să fie, și n-am să vă dau nici o țuică!

— Ba, că ni-o dat tanti Viorica, spune Radu.

Îi îmbrățișez cu drag pe amândoi.

— Mă ajutați să descarc căruța asta?

— Cum să nu?

* * *

Acum sunt singur. Instalat în cameră. Patul e singura mobilă.

Am apucat să pun geamurile și să am ferestre bune la cameră și bucătărie. Încetul cu încetul se face oțetul, nu?

Frigiderul l-am instalat în bucătărie, iar aragazul l-am lăsat în coridor. L-am legat la butelie și poate fi folosit.

Într-o iarnă, era frig afară, știu că m-am ars la cuptorul cu cărbuni. Aveam vreo patru ani atunci. Mi-a trebuit și mie să-mi fac lipsa mare și m-am dus lângă cuptor. Acolo a pus mama olița, să nu-mi fie frig. Dar eu în loc să îmi pun fundul pe oliță, l-am pus pe cuptor. Acolo mi-a rămas pielea – ce-a mai sfârâit!... Am țipat, am început să plâng. Mama nu știa ce să facă, să rădă sau să plângă. M-a luat, m-a băgat în pat și m-a uns cu niște untură de porc. Nu m-am mai putut duce la grădiniță câteva zile. Văzând că nu mai vin, educatoarea a trecut să afle ce-i cu mine. Când a venit, eu stăteam pe burtă. Doar așa puteam sta fără să am dureri. Mama a tras duna de pe mine – eram gol de la jumătate-n jos – și așa rușine mi-a fost... Când a văzut ce bășici aveam pe fund a rămas fără grai.

Nu am încă nici o pernă, dar pot dormi de-acum în patul meu, învelit în pătură, camera fiind destul de răcoroasă (mai ales noaptea).

* * *

Mi-am luat o vacă, cinci oi și doi cai de la colectiv. Oile le-am vândut pe loc.

Și moș George a luat totuși zece oi și o vacă, dar le-a vândut și el. A făcut un ban cinstit.

Am primit pământ în trei părți, la distanță mare unul față de altul, nu acolo unde familia noastră a avut teren înainte de colectivizare. Aproape toți sătenii sunt în situația mea. Alții au făcut scandal. La ce bun? Oricum nu se va schimba nimic...

Am primit câte trei hectare în fiecare loc.

Ce să fac cu el? Mă gândesc să îl dau la asociație. Mă voi interesa de condiții. Nu am cu ce să-l lucrez. Și dacă aș împrumuta de la bancă, de unde să am garanția că mi-aș putea achita datoria, mai ales că și dobânda cerută e prea mare pentru buzunarul unui om obișnuit!? Chiar dacă aș contracta un împrumut cu dobândă mai mică, sunt atâția factori care influențează recolta...

Azi, am mai făcut un drum până în comună. Cu autobuzul. M-am întors cu perdele și ce-mi mai lipsea prin gospodărie.

Tanti Viorica mi-a dat în dar două perne, niște fețe pentru ele și o dună.

Iar Mărioara, și ea o fostă colegă de-a mea de clasă, mi-a dat două fețe de masă cusute de mână.

Oacheșu mi-a adus o masă și mi-a promis că îmi va face un dulap. L-am rugat, dacă poate, să îmi facă și rafturi pentru cărți, contra cost.

* * *

Apa îmi mângâie picioarele desculțe. Timișul. Câțiva pescari stau cu undița în apă.

— Ați prins ceva? îi întreb.

— Caracude, îmi răspund. Și un crap.

Mă duc mai încolo spre a nu tulbura apa și mă întind pe spate în apă.

Încă nu sunt mașini pe mal. E de-abia vineri. Mâine și poimâine va fi plin de lume pe-aici. Azi, cel puțin, pot înota în voie. Soarele e sus și îmi face cu ochiul, șăgalnic.

Închid ochii și mă las purtat de curent la vale. Deodată mă izbesc de ceva. E trupul cuiva. Un țipăt.

Deschid ochii. Văd o tânără în costum de baie deux-pieces negru (care-i pune în evidență foarte bine formele). Are părul șaten, lung și cârlionțat, doi ochi albaștri, un nas mic, obraznic și buze senzuale.

— Scuză-mă, îngaim vrăjit.

— M-ai speriat; nu te-am observat. Cine ești?

— Vasile. Dar tu?

— Mirela. Încântată de cunoștință.

— Nu mai puțin.

— Ești din sat?

— Da.

— Și eu, dar nu te-am mai văzut până acum.

— Sunt noul profesor de franceză.

— Da? Eu sunt suplinitoare la română. Unde locuiești? Ți-au dat vreo casă?

Fata asta mă mișcă la suflet. Nu îmi dau încă seama în ce mod. Din nefericire.

— Am casa mea. Doar că cinci ani de zile n-a fost locuită de nimeni, iar acum, ca să arate cât de cât a casă, este de muncă, nu glumă.

— Nu ești cumva de-al lui Opincă?

— Ba da.

— Am auzit câte ceva despre voi. Dar noi suntem de-abia de doi ani în sat.

E atât de naturală încât îmi vine să o mănânc cu fulgi cu tot. Mă abțin cu greu.

— Arăți bine, îmi declară.

— Dar nu mai bine decât tine, recunosc.

Se îndreaptă spre mal să se schimbe, lângă o salcie plângătoare.

— Nu te uita, bine?

Tare m-aș mai uita, dar nu se cade.

— Bine, dar de ce nu mai stai?
— Nu mai pot. Trebuie să ajung acasă să fac de mâncare, căci mama e bolnavă, iar tata trebuie să sosească de la oraș.
Pare atât de inocentă...
— Îmi pare rău pentru mama ta! Sper să ne mai vedem.
— Lumea e mică, iar pământu' rotund, nu? Ciao!
— Ciao!

Așa se salută doar în vestul țării!

Bine că acum mi s-au trezit simțurile amorțite atâta vreme! Am fost o singură dată cu o fată. Într-o cameră de cămin. Studentesc. O noapte întregă... A doua zi m-am simțit mizerabil și îmi era scârbă de mine.

De-atunci am început să văd sexul opus ca pe un bun camarad și-atât!

Câtă ură mi-am atras din partea fetelor cu acest comportament!

Iar acum, iată-mă gata să iau totul de la capăt!

* * *

Am chemat meșterii recomandați de moș George la mine. Mi-au promis că dacă va fi vreme bună în trei zile vor termina grajdul.

Până atunci voi ține caii și vaca în curte, priponite

Am mai primit de la vecini niște brânză, doi saci cu porumb. Și am mai cumpărat și eu doi și, în plus, doi saci cu cartofi abia scoși din pământ, unul de făină și încă multe alte lucruri mărunte și trebuincioase.

Dar mai sunt atâtea de făcut...

Abia acum îmi dau seama la ce m-am prins.

Însă nu voi da înapoi.

Ar trebui să mă duc la oraș să caut o firmă de construcții care să-mi extindă casa cu o cameră și baie.

Apoi n-ar fi cazul să mă însor, o dată ce voi fi om la casa mea?

Meșterii s-au ținut de cuvânt. Sâmbătă, la șapte dimineța, s-au apucat de treabă. Au turnat fundația la grajd, în timp ce eu am plecat spre Timiș, pe malul căruia își duce veacul, într-o colibă, a familie de maramureșeni, care făceau bolțari. M-am târguit cu ei și, după o oră, am revenit cu banii și cu un tractor cu două remorci.

Le-am mulțumit și m-am întors acasă, unde mi-am suflecat mânecele și am lucrat cot la cot cu meșterii.

Doar meseria se fură, nu?

La un moment dat, numai ce-am auzit strigăt din stradă:

— Var în sac și ciment! Hai la var în sac și la ciment!

A picat chiar la țanc.

I-am cumpărat toată încărcătura.

Doamne-ajută că am scos un preț bun pe apartament, că nu știu altfel ce m-aș fi făcut!

Mă gândesc la toate astea în timp ce farurile autobuzului mătură șoseaua.

Deodată, în lumina lor, începe să strălucească o mulțime de puncte.

Aveam să aflu imediat ce era: o turmă de oi!

Ce frumos le lucesc ochii! Sunt reflectorizanți. Ca niște lumânări.

Azi e luni și meșterii vor lucra fără mine. Vor ajunge probabil, până mă voi întoarce, la pod. Le-am spus că vreau să îmi facă podul din scânduri înguste și subțiri în așa fel încât să poată intra fără nici o greutate aerul printre ele. Am vorbit de scânduri ieri cu Mihai, văr cu mine, care lucrează la un depozit și mi-a spus că îmi va da. Se va duce după ele moș George cu căruța.

Mă gândesc că poate va trebui vreodată să pun porumb în pod și dacă e ud, să nu se strice.

N-aș fi crezut că e atât de greu să construiești ceva... De dărâmat e mult mai ușor. Și sunt obosit. Aproape sleit de puteri. Nu țin minte să mai fi fost vreodată într-o asemenea stare de epuizare fizică.

* * *

— Sărut mâna, părinte!

— Bună să-ți fie inima!

În sat nu ne-am întâlnit de când m-am întors.

— Ce faci prin oraș, Vasile?

— Ce să fac, părinte, am fost de m-am interesat pe la firme să văd care lucrează și bine, și ieftin. Vreau să-mi fac încă o cameră, să pun mozaic în bucătărie, treabă multă, ce mai? Și am găsit una și peste trei zile se va apuca de treabă.

— Spor la lucru!

— Dar mata'?

— Eu îs cam necăjit... Duminica trecută, ca să-mi țin slujba, de-abia am putut intra în biserică. Au legat ușile cu lanțuri și au pus lacăt. Sunt câțiva în sat cărora nu le place de mine și și-au pus în cap să mă schimbe. Văd că pe tine te respectă toți.

— Știu și eu cine sunt aceia, deși nu am fost atunci în sat. E o problemă veche. După popa Ioan, fie-i țărâna ușoară, care a fost preot aici în sat vreme de douăzeci de ani și acum e înmormântat în cimitirul satului, puțini au rezistat mai mult de trei ani. Dumneavoastră sunteți singurul ce a depășit acest termen.

— Da, ieri s-au împlinit șapte...

— Țineți-vă tare! Cei mai mulți sunt mândri de un așa popă.

— Da, dar nevastă-mea s-a săturat și vrea să plecăm. Și cred că ne vom muta.

— Îmi pare sincer rău. Sărut mâna, părinte! Poate ne mai vedem prin sat.

— Vino pe la noi. Vreau să-ți arăt biblioteca mea.

* * *

Noaptea trecută am visat-o pe Mirela.

Se făcea că ne-am întâlnit întâmplător la intrarea într-un cinematograf.

Ne-am îndrăgostit la prima vedere („coup de foudre”, vorba francezului).

Când s-a stins lumina, ne-am dezbrăcat în pielea goală. Ea mi s-a urcat în poală și am făcut dragoste cu atâta patimă încât toți cei din sală au uitat de film și ne urmăreau într-o liniște deplină.

Cu cât mai înverșunat eram priviți, cu atât mai excitați eram.

Iar când s-a produs „explozia”, sala ne-a aplaudat frenetic.

Ce mai! Sunt îndrăgostit de fata asta. A fost într-adevăr dragoste la prima vedere, cel puțin pentru mine. Doar că nu am știut să îmi definesc sentimentele.

Ce are Mirela atât de special?

Nu știu. Știu doar că imaginea ei udă îmi stăruie și acum în fața ochilor flămânzi.

* * *

„Ne-au lăsat într-un lan de bumbac.

A început ploaia. Ne-am îngrămădit cu toții pe sub căruțe, căutând adăpost. După ploaie s-a făcut cald. Dar atât de cald că nu mai puteai ține hainele pe tine. Bărbații au rămas numai în izmene, iar noi, femeile, în combinezoane.

Umbră nu era deloc.

Am descărcat bagajele, toate ude.

Cu chiu, cu vai, părinții mei, ajutați ba de unul, ba de altul (că și ei la rândul lor or ajutat pră alții), au săpat un bordei. Am pus acolo un pat, deasupra un covor, pe care l-am luat de-acasă fără să știm – era în dulap, împreună cu două pături – și peste el stuf.

Stuful era adus din balta plină cu lipitori și șerpi, ce se afla cam la 5 km de sat. Mie și mamei ne era tare frică să-l știm pe tata plecat acolo. Dar trebuia făcut ceva.

Când dormeam mama mă păzea de urechiușele ce veneau prin iarbă și cădeau pe noi. Apoi ne-am mai pricopsit și cu șoareci de câmp...

Greu ne-a mai fost!

Terenul pe care ni l-au dat era de douăzeci de ari.

Am stat în bordei până toamna.

Au săpat oamenii fântâni, dar n-au găsit apă de băut. Veneau cisterne și ne aduceau apă cu nămol. Murdară. O lăsam, o vreme, să se mai limpezească și apoi beam din ea. Dar și așa, era adevărată încăierare când soseau cisternele.

Apa din sat era calcaroasă și nu puteam nici să spălăm hainele cu ea. Aduceam apă din baltă pentru așa ceva. Eram copil, dar încercam să-mi ajut mama după puterile mele.

Mama și tata, obligați să meargă la ferma de bumbac, mă luau cu ei. Norma era mare, plata puțină. Fiind mică, alergam repede și așa puteam să-i ajut să-și facă norma, încât să-și plătească mâncarea la cantină.

Primeam, ce să-ți spun? ori zeamă-lungă să ne-a-jungă, ori mâncăruri oltenești cu care noi, bănățenii, nu eram obișnuiți.

Până la urmă s-or ales bucătari dintre noi și am dus-o ceva mai bine.

Toamna, am primit ordin să ne facem case. Din chirpici. Oamenii, pe bani ori fără, și acum s-or ajutat între ei. Noi (ca și ai mai mulți) am făcut și fundație. «Casă fără moarte atuncea-i!», zicea tata. Celor care n-au făcut fundație le-o luat vântul, ceva mai târziu, casa.

Să nu-ți povestesc cum a fost să aduci pământul până sus cu găleata!...

Da' o dat Dumnezeu și am reușit să o gătam. Sticlă pentru ferestre ne-o dat statu'.

Dă acoperit, am acoperit-o tot cu stuf – legat bine. Or fost și case la care vântu' le-o smuls acoperișu'.

Acuma puteam aștepta iarna ca oamenii, într-o casă cu o cameră și bucatărie, dar cu pereții uzi.

Atunci, ne-am făcut în cameră și-n bucatărie câte-un cuptor de pământ. ”

* * *

— D'apăi, noi am cam gătat aiși. D'as'-neață ne-am apucat, iar acuma ni-s gata, îmi spune Baciuc bucuos.

Privesc la grajd și mă încercă un sentiment de mândrie. Nu întotdeauna să ai o casă înseamnă să fii acasă. Acum sunt însă acasă. Și sunt fericit.

— Tare harnici sunteți!

În grajd este loc pentru o vacă, pentru cai și ar mai fi și pentru porcii pe care nu-i am.

Au terminat într-adevăr în trei zile, doar că ieri și azi au mai pus umărul încă zece oameni.

Lucru pe care nu-l prevăzusem și mă tem că nu voi avea bani destui.

— Cât vă sunt dator? întreb îngândurat, păstrându-mi în exterior liniștea.

— Se poate, dom' profesor? Noi facem asta din respect pentru dumneavoastră și pentru familia dumneavoastră, care niciodată n-a făcut cuiva vreun rău. Și-au făcut doar lor, unul altuia. Lucruri d-astea, însă, s-ntâmplă și la case mai mari, îmi răspunde Solomon. Dacă țani morțiș să ne plăcești, ne iei fain-frumos pe toți aștia d-icea și ne cinstești cu câte o bere de căciulă.

* * *

La birt, lume multă. Iau pentru fiecare câte trei beri și ieșim afară. Ne așezăm pe marginea șanțului.

La început e aproape liniște, doar cântecul greierilor ori fâlfâitul liliecilor o sparg. Dar la a doua sticlă de bere limbile se dezleagă. Nu că alcoolul ar curge prin vene, ci pentru că, aș zice, acum se instalează cu adevărat o stare de camaraderie între noi.

O bere la botul calului pică întotdeauna bine; mai multe, și mai bine.

— Țâneți minte voi, zice Solomon, când am jucat noi la colț la moș George? Și acum mai beau păsările apă din urmele lăsate atunci de picioarele noastre...

— Când ai fost cu Staicu, Baci și Grigore? Parcă și Tudor, tatăl domnului profesor, a fost, nu?

— Așa-i, Dumitre, numai tu și cu George n-ați vrut să rămâneți.

— Dar ce s-a întâmplat atunci? întreb curios.

— Am fost în ziua aia la coasă, la colectiv, începe Solomon povestea. Când să plecăm acasă, iaca, scoate Staicu două sticle de câte un litru de țuică tare. Și ne-am cherchelit... Și cum nu stăceam dăparce unul de altul, am pornit spre casă împreună. Ne-am oprit la moș George în colț, pă drumu' mare, nu pă cărare. Tudor o zis atunșea: „Ia să-ntindem o horă! Eu cânt și voi jucați”. Știți cum au picat vorbele astea?

Ascultându-l, gândul îmi zboară la tata. Oare nu am greșit față de el, condamnându-l fără a-i da dreptul la apărare? Pentru că rămâne totuși tatăl meu. Și pentru că am fost născut din iubire.

— Și-am întins o horă... George s-a tras deoparte; nu l-o lăsat muierea „să se dea în spectacol”. Iar Dumitru s-o îndreptat spre casă. Văzând una ca asta, Staicu o țâpat în gura mare: „Cine nu-i cu noi în sara asta și nu cântă ori nu joacă, până-n Crășiuin să-i moară porcu’!” Să știți voi că spurcată gură o avut: lui Dumitru i s-or îmbolnăvit două oi, una o murit, iar pră aialaltă o tăiat-o. Ca să nu mai spun că după nici o săptămână porcu' lu' moș George s-o betejit ș-o dat ortu' popii...

Mai cumpăr câte două beri de căciulă, după care mă duc și mă ușurez. Mă simt cam amețit.

— Eu mai țân mince cum Staicu era să moară în pădure, povestește Baci. Am fost să tăiem lemne și să le încercăm în remorci. Era comandă mare ș-or avut nevoie dă mai mulți oameni, vreme dă o săptămână. Într-o zi, încercam o remorcă. Eu și Grigore eram sus, iar Staicu și Tudor, de jos, ne dădeau lemnele. Erau grele, groase, tăiate la un metru. După ce-am încărcat remorca, am coborât. Când, de-odată, se rupe oblonu' și-ncep să se prăvăle lemnele... Și astea caută numai picioarele! Staicu și Tudor or fost măi aproape de remorcă. Țsta din urmă nu o băgat de samă, dar Tudor l-a tras spre el. Un lemn totuși o căzut pe degetele de la picioru' drept al lu' Staicu. L-au dus iute la spitalul județean, la oraș, și i-or tăiat degetele. Îl doare rău și-acum pișioru', dar dacă nu era tat-tu nu ajungea la șaptezeci dă ani...

— Hai pă la cășăli noastre, zice Solomon și se ridică. Să fii sănătos și să folosești cu folos grajdu'! Apoi mă trage ușor deoparte și-mi șoptește la ureche:

— Știu că îl învinovățești pe tatăl tău. Poate că-în locu' tău aș fi făcut la fel. Dar să nu uiți că îi și el om!

Mă podidesc lacrimile.

— Și să mai știi c-am omorât o cioară ș-am îngropa-t-o la temelia grajdului...

* * *

Completez o cerere de instalare de post telefonic. Am auzit că au făcut cereri și alții. Să fiu eu mai prejos?

O predau și apoi cer centralistei să îmi facă legătura cu orașul.

— Iarăși în comună? mă întreabă cineva.

— Iarăși, părinte. Tot pe drum, pe drum, pe drum. Abia aștept să îmi văd casa terminată, cu tot cu acareturi. Mai trebuie să ridic o șură și cred că alte construcții nu vor mai fi necesare pe lângă casă.

— Cum se face că în sat nu ne întâlnim?

— Nu îmi văd capul de treburi. Promit însă să vă fac o vizită în curând.

— Grăbește-te, pentru că mi s-a aprobat plecarea!

— Când ne părăsești?

— Peste o lună.

— Departe de aici?

— Tot în județ.

— Orașul, în cabina unu, vă rog!

Mă despart cu o strângere de mână de preot și mă îndrept spre cabină. Iau receptorul în mână.

— Aveți legătura.

— Alo, tată?

— Tu ești, Vasile?

Reușesc să spun doar trei vorbe:

— Iartă-mă, tată!

— De ce să te iert, fiule? Eu nu m-am iertat niciodată...

Prima zi de școală m-a găsit în plin șantier. Camera terminată, casa aranjată, ferestrele reparate, crăpăturile astupate, gardul nou dinspre stradă construit doar pe jumătate, iar baia ridicată jumătate de metru de la pământ. Încă o săptămână de travaliu intens și voi avea o casă pe cinste.

Între timp, am dormit la tanti Viorica și la moș George.

Pe poarta casei a fost un du-te-vino continuu: camioane, tractoare, căruțe, oameni.

Și va mai fi așa încă o vreme.

Mă îmbrac la țol festiv, cum se spune (costum, cravată, pantofi noi, care mă jenează).

În scop preventiv, îmi pun în buzunar o bucată de vată.

Copiii și părinții merg spre școală. Fiecare din alte motive. Unii sunt mai veseli, alții sunt încrâncenați.

Școala din sat este de opt clase. Mai vin copiii aici și din două sate din apropiere, cu un autobuz al primăriei.

Se face careu.

Directorul ia cuvântul și vorbește despre importanța zilei de cincisprezece septembrie.

După care preotul ține o predică și sfințește școala.

Se intră în sălile de clasă.

Am primit clasa a cincea pentru a fi diriginte. Îmi iau clasa în primire, îi duc în sala lor, îi las acolo, iar eu merg după manuale.

Când mă întorc, le împart – sunt toate jerpelite – și îi rog să le lipească, să le mai repare pe cât le este cu putință.

Odată terminată acțiunea, îi întreb ce au făcut în vacanță.

În total sunt zece elevi. Este un avantaj pentru că te poți ocupa, dacă există voință, serios de ei.

Și, oricum, zece elevi într-o clasă e o situație mai fericită decât zece elevi într-o școală!

Mi-au povestit, cu glasurile lor curate, mai mult în grai, o mulțime de întâmplări. O fată a recitat o poezie de Minulescu, iar eu le-am spus câte ceva despre mine.

* * *

Dacă alți copii erau necăjiți că vor începe școala, luându-și într-un fel adio de la o copilărie fără griji, în prima zi eu am fost nerăbdător și foarte bucuros.

Îmi amintesc și acum ce țațoș eram în uniformă – c-așa era pe atunci –, cu chipiul făcut la comandă, pe care scria cu litere mari ȘCOALA GENERALĂ, și cu un buchet de trandafiri în mână.

Ghiozdanul mi l-am ales singur: era încăpător, de o culoare ciudată, gri murdar.

Părinții, fiind amândoi în concediu, au venit cu mine la școală, și erau mândri de odrasla lor. Pe atunci nu aveam de unde să știu că următorul an școlar îi va găsi despărțiți.

Am fost doar cincisprezece copii în clasă, cinci băieți și zece fete. Ne cunoșteam cu toții de la grădiniță.

Iar la ultima oră (din prima zi), cu vreo zece minute înainte de a suna clopoțelul de ieșire, mi-a venit să fac pipi și am ridicat două degete:

— Tovarășa învățătoare, vă rog frumos să mă lăsați afară la lipsa mică!

— Lasă, mai așteaptă puțin, până la pauză!

Dar ce mă mai fâțâiam pe scaun!... Îmi venea tare! Și nu mai am putut ține și i-am dat drumul.

După câteva secunde a sunat clopoțelul.

Nimeni nu a observat ce-am făcut.
Doar mama, când am ajuns acasă și a început să mă schimbe.

* * *

— Au venit să instaleze cablul de la telefon, mă anunță Mirela în pauză.

Vom fi legați în cele din urmă de restul lumii. Din 1987 nu se mai putea da ori primi telefon. Dacă până atunci telefonul de la C.A.P. funcționa (era singurul post telefonic din sat), în acel an a căzut linia și nu s-a mai gândit nimeni să o repună în funcțiune.

— Era și timpul.

— Nu te-am mai văzut pe la Timiș.

— Mă duceam seara, târziu, înainte de a mă culca.

— Pe jos?

— Nu, cu bicicleta. Am cumpărat una veche, un „Carpați”, de la un om din sat. Cu tot cu far, oglindă și ochi de pisică. Apropo, știi că am carnet de biciclist?

— De când?

— Din '89. Vara. Am dat examen. Și să știi că în fond n-a fost o idee rea.

O privesc în ochi. Iar ea îmi susține privirea.

— Cred că m-am îndrăgostit de tine, îi mărturisesc cu o voce pierită.

— Mi-am dat seama. Doar că dacă vrei să fim împreună va trebui să faci pentru mine ceva mai aparte.

— Cum ar fi?

— Să-mi dedici o poezioară. Ești în stare?

— O să încerc. Tu ești dirigintă?

— Nu. Pentru că n-am vrut.

— Eu sunt diriginte, și îmi place. Mai ales că sunt puțini copii în clasa mea și nu-mi vor crea probleme.

* * *

„Până la urmă, autoritățile or fost de acord ca doi învățători dintre noi și un profesor din Călărași să predea în sat.

Școala a început la sfârșitul lui septembrie, în aer liber. Pentru că școala nu era gata. Au ridicat-o tot oamenii din sat. Din chirpici, ca și casele noastre. Așa cum au înălțat și o bisericuță. Era un preot catolic printre noi și a făcut slujbe duminica și de sărbători. Tot satul mergea la biserică, indiferent de religie. Doar Dumnezeu e unul...

În prima iarnă, Bărăganul a fost îngăduitor cu noi. N-a fost prea frig și nici multă zăpadă.

A crescut pe pereții caselor grâul din pleava amestecată cu pământ.

Școala a mers din ce în ce mai bine. La o consfătuire, inspectorul șef pe județ o spus: «Ia mergeți voi în colonie, să vedeți ce carte se face acolo!».

În al doilea an, or fost alegeri. La unii ne-o dat dreptu' să votăm, altora nu. Fără explicații.

În iarna anului 1954, o fost frig și zăpadă cum n-am mai văzut. Neaua o acoperit toate casele și ne-a blocat înăuntru trei săptămâni.

Or săpat oamenii tunel prin ferestre să poată ieși. Cei care ieșeau erau legați cu sfoară. Se ieșea din casă doar când era viscol și spulbera zăpada.

Mergeau după ciulini, care cum îi băgai în foc, cum piereau. Grea iarnă o fost aceea...

Încetul cu încetul, or trecut anii.

În aprilie 1956, ne-or spus că ne vor da drumu' acasă. Vorbea lumea că s-or întors cei de „sus” dinspre Moscova și or făcut înțelegere cu Tito. El o promis că îi va ajuta dacă cei aduși cu forța în Bărăgan vor fi lăsați să plece la casele lor.

Și ce frumos au mai cântat oamenii din sat de bucurie! A fost veselie generală. În mai, am plecat spre casă.”

* * *

Am isprăvit treaba pe ziua de azi.

Și voi face părintelui o vizită.

— Săru' mâna, părinte! Săru' mâna! o salut și pe doamna preoteasă.

— Bine-ai venit!

— Du-l în camera de oaspeți, îi spune preoteasa soțului ei.

— Dar unde crezi că îl duceam?

Îmi face cu ochiul și îmi șoptește:

— Așa sunt femeile!

— Aha! Ne bârfiți! Și pe la spate!

— Ai văzut ce urechi bune are? Nu-i scapă nimic: radar!

Ne așezăm la masă.

— Asta e biblioteca mea.

Doi pereți sunt acoperiți cu rafturi pline cu cărți.

— Și sunt cărți vechi și rare, cărți bisericești ori laice, științifice ori de divertisment... Dar am și cărți noi! Asta e pasiunea, boala mea. Doar Staicu, acela cu accidentul din pădure, are o bibliotecă tot atât de valoroasă ca a mea. În sat. Dar și în tot județul, cred. Am fost amândoi la București, la Sofia, la Belgrad, la Budapesta și chiar la Viena și am făcut expoziții bibliofile. Am primit și premii.

Preoteasa ne aduce două pahare adânci și o damigeană cu vin sângeriu.

— Fă ce zice popa, nu ceea ce face popa! glumește preoteasa, bine dispusă.

— Ha! Ha! Ai dreptate, să știi!

Părintele ia damigeana și umple paharele ochi, în timp ce preoteasa, sfârșindu-și rolul de gazdă, părăsește încăperea.

-E bun vinul ăsta! L-am primit. E bine de popă că primește de toate. Îmi pare foarte rău că plec. Dar atâta m-a bătut nevastă-mea la cap, că n-am mai avut încotro...

Ciocnim și dă paharul peste cap. Îl pune gol pe masă.

— Hai, bea că mai avem!

Beau și eu, dar nu chiar așa.

— Vezi tu, îmi spune, țaranul a fost marginalizat în toate timpurile. Țăra e cuvântul: marginalizare. Niciodată cei de la putere nu le-au recunoscut cu adevărat meritele. Problemă țărănească n-a existat, nu există și nu va exista niciodată! Nu vezi? O economie întregă, mai mult ori mai puțin evident, se bazează pe munca țăranilor.

Mai bea un pahar. Ochii i se înroșesc. Și pe mine mă cuprinde un val de căldură.

— Cine are ce să vândă, fie va vinde pe un preț de nimic și va aștepta săptămâni ori luni de zile după preț, timp în care leul se devalorizează și țăranul rămâne într-o pierdere mai mare decât cea prevăzută inițial, fie, nemulțumit de preț, preferă să hrănească focul cu porumb, de exemplu. Bun vinul, nu?

— Mai întrebi, părinte?

— Uite, până și fabrica de lapte își bate joc de țăran. Am două vaci și am contract cu fabrica să-i livrez lapte. De două luni de zile n-am văzut nici un leu și lapte am tot dat...

Mai soarbe un pahar și își mai umple unul. Îmi toarnă și mie – am golit și eu un pahar.

— Toți vor să mănânce roșii, ardei, struguri și mai știu eu ce la un preț cât mai scăzut. Nimeni nu se gândește la munca depusă de țăran, la grijile lui, la necazurile lui, la pensia lui de mizerie. Are, ce-i drept, cu voia lui Dumnezeu, ce să mănânce. Nu moare de foame. Dar nu moare nu pentru că cei aflați la putere s-ar îngriji de soarta lui, ci pentru că e muncitor...

Preoteasa își bagă capul pe ușă:

— A murit Staicu!

— Odihnească-se în pace! rostim surprinși, amândoi într-un glas. Și Dumnezeu să-l ierte!

* * *

Semnez contractul cu asociația, să-mi lucreze pământul. Doar vreo trei săteni vor să-l lucreze pe cont propriu. Or să semene pe loturile mele: floarea-soarelui, grâu și porumb. Prin porumb voi pune fasole și dovleci.

Mă întorc acasă și intru în grădină: trebuie arată. Arăturile de toamnă fac bine pământului.

Trebuie să vorbesc cu moș George, dacă poate să-mi are grădina cu caii. Tehnică primitivă, dar eficientă.

Și plec chiar acum la el. Dar nu înainte de a mânca un strugure.

Când eram mic și plecau părinții la serviciu, eu rămâneam la moș George și la tanti Viorica.

Tanti Viorica a lucrat vreo zece ani la C.A.P., dar a preferat, la un moment dat, să stea cu mine și nu s-a mai dus la muncă. Bineînțeles, nu degeaba; ai mei îi plăteau pentru asta. Nu mult, dar totuși ceva mai mult decât dacă ar fi mers la colectiv.

Când am ajuns să merg la școală, n-au mai fost probleme. Mama și-a luat jumătate de normă și pleca dimineața de-acasă și se întorcea la prânz. În puținele ore cât eram singur aveam grijă să nu mă plictisesc, dar și să nu fac ceva prin care să o necăjesc pe mama. Cum era și normal, nu întotdeauna reușeam.

Intru în curte la moș George. Îl văd culegând strugurii.

— Faci vin, moșule?

— Păi dară cum? Îs coști, astă-noapce o dat prima brumă și acum-a s numa' buni dă cules.

Și gândul îmi zboară iarăși la o întâmplare din copilărie.

Moș George întindea via pe sârmă, în spatele casei. O sârmă groasă cât un deget de-al meu de la mână, la cei cinci ani pe care-i aveam.

Și eu mă învârteam în jurul lui.

Însă nu m-am mulțumit doar cu atât și am început să mă joc cu sârma. Care nu știu cum s-a întors în mâinile mele nepricepute și mi s-a proptit c-un capăt în ochi. Am început să plâng și să urlu!

Tanti Viorica a venit în grădină, auzind plânsete și țipete. Printre suspine și sughituri, i-am spus ce s-a întâmplat. Ce s-a mai speriat!

A început să-l ocărăscă pe moș George și să-l facă-n fel și chip! Pe atunci erau mai tineri, aveau în jur de patruzeci de ani.

Ce să facă? Ce să facă?

Au așteptat până a venit tatăl meu acasă. Când a aflat tata ce s-a întâmplat cu odrasla lui, m-a luat în brațe și m-a dus val-vârtej la felcerul din sat.

S-a uitat felcerul la ochiul meu și a zis:

— Bine că nu i-a atins pupila! Ar fi orbit!

Mi-a turnat niște picături în ochi.

— Eu vă dau picăturile astea și se va face bine. Apoi către mine: Vezi cu ochiul, puiule, așa-i?

Am dat din cap în semn că da.

După ce-am ajuns acasă, tata a mai reușit să-mi pună medicamente doar de două ori, pentru că mă zbăteam foarte tare.

După ce mi le punea, nu mai vedeam nimic și din cauza asta nu le suportam.

Până la urmă, tata s-a enervat și m-a lăsat în voia mea. A obosit și el...

Dar ce bucurie am încercat atunci! Nici nu vă puteți închipui! Și nici nu am avut probleme, mai apoi, cu ochiul.

— Ai storcător de struguri, moș George?

— Am unu'. Nu-i pre bun, da' oricum îi măi bun decât nimic.

— O să te rog să mi-l împrumuți și mie.

Dacă nu-l vedeam pe moș George, aș fi uitat că a sosit timpul de cules strugurii.

— Sigur, îți dau ș-o cadă, dacă-ți trăbă.

— Bine-nțeles.

— Când vrei să-i culeji?

— Măine.

— Mai îs meșcerii la cine?

— Mai. Dar acum nu pentru storcător am venit la matale.

— Da' după șe?

— Poți să-mi ari grădina?

— Stăi să vină o ploaie sănătoasă și după aia ț-o ar. Acum îi pre tarie pământu'. Dacă o fost pârlog atâta amar dă vreme...

* * *

Spre seară, deși nu se anunța nimic, a început să picure.

Mă învârt în pat; nu pot să dorm. Mă ridic și încep să mă plimb prin cameră. Nu aprind lumina.

Îmi chinuiesc creierul să facă vesuri.

Bine că am dormit din nou în casa mea.

Abia aștept să mă bălăcesc la mine-n baie. Mai ales că timpul a nceput să se răcească pe nesimțite. La fel și apa Timișului.

Deh, nu mai e vară.

Picăturile de ploaie bat darabana în pervazul ferestrei.

Mă plimb degeaba. Nu bate nici o muză la poarta mea.

Mă bag din nou în pat și adorm.

* * *

Primele raze ale soarelui îmi mângâie obrazul țepos. Știu că este țepos, dar îmi mai mângâi o dată cu mâna barba, spre a fi și mai convins.

Caut oglinda și trusa de bărbierit. Le găsesc. Pun un ziar pe fața de masă.

Îmi încălzesc niște apă. O torn în lighean, în coridor, apoi mă reîntorc în cameră.

Îmi săpunesc bine obrații și încep operațiunea „barba jos”. Nu-mi place să folosesc aparatul de ras electric ori mecanic de metal, ci mecanic de plastic. Are o înclinație mai potrivită.

Cam smulge lama, e cam tocită.

Mă izbește inspirația!

Las pensula pe ziar și, cu fața jumătate aranjată, jumătate ba, încep să caut un pix și o hârtie.

Cum atunci când îți trebuie ceva nu găsești, am avut nevoie de ceva timp să descopăr cele căutate.

Între timp, spuma s-a uscat pe față și o simt grea.

Scriu:

*„Dăruie-mi un zâmbet,
un zâmbet ușor,
doar pentru mine.*

*Așază
un sărut
pe palma întinsă
și cu o suflare
trimite-l lin
spre inima mea.”*

* * *

— M-a rugat baba Oana să-ți spun că te roagă să mergi la noapte la priveghi, îmi spune Mirela.

Nu prea-mi surâde ideea să stau c-un mort în cameră, o noapte întreagă, dar voi merge. Din respect.

— Bine. Dar eu am ceva pentru tine.

Îi întind o hârtie împăturită.

— Să nu zici că mi-ai scris o poezie!

— Ba ți-am scris! N-am putut să dorm bine astă-noapte din cauza ta! Dar o muză mi-a făcut o vizită inopinată în timp ce mă bărbieream și mi-a șoptit-o...

Desface hârtia, o citește și obrăjorii ei capătă culoarea purpuri.

— Îmi place. Știi de când n-am mai primit poezii?

Aha, va să zică a mai primit!

— De când? mă încearcă o umbră de gelozie, deși fără un motiv întemeiat.

— Din clasa a noua de liceu. Mi-a dedicat-o viitorul meu soț.

O lovitură de măciucă în moalele capului! Văd scânteii și stele verzi. Îmi păstrez cu greu calmul, dar reușesc, astfel că ea nu observă nimic.

— Da. Ne-am despărțit de cinci luni. Soțul meu a fost Trancă, polițistul din comună.

Îl știu: un dobitoc!

Îi spun părerea mea despre el.

— Ai dreptate. Doar că atunci nu era așa. Însă fiind înconjurat tot de neisprăviți, a devenit și el la fel. El face legea pe-aici. Are pile mari la oraș. Cine a zis că acum sistemul pilelor nu mai funcționează? Ba chiar mai abitir decât înainte...

Sunt puțin (cam mult) derutat. Confuz.

— Te deranjează c-am mai fost căsătorită?

La urma-urmei toți suntem oameni, supuși greșelilor.

— Nu, doar că m-ai luat prin surprindere.

— Dacă vrei, rup hârtia pe care mi-ai dat-o.

— Nu, păstrează-o! Ești frumoasă, deșteaptă și o me-riți. Meriți mai mult, de fapt, decât o simplă poezie.

O prind în brațe și, înfierbântat, o sărut. Nu se retrage. Acceptă provocarea.

Copiii, înghiontindu-se, ne privesc amuzați.

* * *

De la întoarcerea mea în sat, am mai fost o dată la familia Staicu. Porecla lor este „Firiz”. Poate are o legătură cu pădurea din moși-strămoși. De fapt, au avut și o jumătate de hectar de pădure, demult.

Ei mai au o fiică. Măritată, la casa ei, cu copii. A fost prima persoană pe care am zărit-o când am intrat în curte.

— Condoleanțe, Ileana!

— Mulțumesc.

Îi sărut mâna.

— Hai în casă!

— Mai e cineva?

— Baba.

Intrăm în cameră.

Sicriul e deschis.

Mortul, cu fața albăstrie, îmbrăcat frumos, în costum nou și cu pantofi lăcuiți, nepurtați, se află în mijlocul camerei. E atât de slab...

— S-o dus și m-o lăsat... Ai văzut tu?

— Condoleanțe. Și Dumnezeu să-l ierte și să-l odih-nească în pace!

O sărut pe obraz pe baba Oana. Nu mai plânge. Doar ochii îi sunt roșii și umflați.

— Să-l ierte Dumnezeu! rostesc într-un glas Ileana și baba Oana.

— Când îl îngropați?

— Măine, îmi răspunde soția răposatului. Ileano, mai adu o lumânare la căpătâi că asta acuș' să găta! Nici nu știi cât mă bucur c-ai venit! Moșu' o lăsat cu limbă dă moarte să-ți dau toată biblioteca lui.

Nu-mi vine să cred.

— Bogdaproste! Și Dumnezeu să primească!

— Fetei și-așa nu-i trebe. Are una la oraș. Eu ce să fac cu cărțile?

Moș Staicu a știut să citească încă dinainte de a merge la școală. A făcut cinci clase. Așa era pe atunci. În fiecare an coronița de premiant era a lui. Când eram mic, duminica, mă mai lua câteodată pe genunchi și îmi citea.

— Acum s-o dus și m-o lăsat singură...

De-afară răzbat cântece. Cântece de jale. Cântecele țigăncilor pentru cel plecat.

* * *

— Ești obosit, observă Mirela, la școală.
— Și încă cum...
— Ai fost la mort aseară?
— Fost. Toată noaptea. După ore voi merge cu încă trei oameni să îi săpăm groapa.
— Hai că-ți fac o cafea.
— Una tare?
— Da, să te țină treaz.
Și îmi face.
O dau pe gât ca pe apă.

* * *

Bocitoarele jelesc la capul mortului. Baba Oana și Ileana – soțul ei a rămas la oraș, cu copiii – bocesc mai tare.
Sosește carul mortuar.
Eu o să fiu unul dintre purtătorii sicriului. Mi-au prins un ștergar la umăr cu un ac de siguranță.
Preotul face o scurtă slujbă de pomenire.
Luăm sicriul pe umeri și-l depunem în carul mortuar. Atât de firav, dar atât de greu este mortul!
Cortegiul pornește. Preotul în urma carului, iar bocitoarele după el. Trag clopotele. La colțuri, carul se oprește. Și clopotele tac. Iar vocea cântată a preotului răsună atunci și mai tare, până-n depărtări...
Ajungem la cimitir.
Ultima slujbă.

Un ultim rămas-bun și sicriul e coborât în pământ. Deasupra sicriului se face, din lemne tăiate la un metru, pod. Apoi se aruncă pământul în groapă.

Iau crucea metalică și o înfig bine în pământ, la creștetul mortului.
Îmi dau lacrimile și mie. Îmi pare rău că a murit. Dar a scăpat de chinuri.

Acum casa lui este „acolo, unge-i satu’ ăl mult”, cum spunea el odată...

Aud bătăi în geam.

Cine-o fi la ora asta? E aproape zece și jumătate, seara.

Am dormit tun de când am venit de la pomană și până acum.

Strugurii au rămas neculeși.

Întredeschid fereastra.

— Mirela, tu ești? întreb mirat.

— Mă faci să stau de-un sfert de oră afară.

— Am somnul greu. Stai că-ți deschid imediat!

Îmi dau cu puțină apă rece pe la ochi și ies să descui ușa.

— Somnoros mai ești, mă întâmpină Mirela.
— Așa sunt eu.
O invit în casă.
— Casetofon, pick-up ori ceva de ascultat muzică ai?
Veșnica obsesie a muzicii.
--- Nu încă.
Ca să fiu cinstit, și mie îmi lipsește muzica uneori.
— Aș fi avut chef să dansăm, îmi mărturisește.
— Cum de-ai venit la ora asta?
— Mi-a fost dor de tine.
— Așa, pur și simplu?
— Da, strânge-mă-n brațe! Sărută-mă!
O sărut pe gât, pe față, pe ochi, pe urechi și mă opresc îndelung
asupra buzelor.
— Dezbracă-mă!
Nu aștept să îmi spună de două ori.
— Ai grijă să nu-mi rupi ciorapii!
— Bine.
— Ia-mă!
O trântesc pe pat.

* * *

Mergem spre școală ținându-ne de mână.
— Cum a fost astă-noapte?
— Teribil! N-am crezut vreodată că poate fi atât de frumos... Ești
minunată! Și ești a mea!
— Posesivule!
— Hei, Vasile!
Mă strigă moș George.
— Da!
— Lasă-mî cheia, să mă duc să-ți ar grăgina!
— E descuiat, răspund. Au sosit meșterii. Dar nu mă aștepți până
mă întorc, să te ajut?
— N-ai, băiatu' meu, cu șe să m-ajuți. Da' io văd că ți-ai găsat
muiere, ai?

Da, ce-ar fi să o cer în căsătorie?
— Dacă și ea vrea... Apoi, în genunchi, o întreb pe Mirela: vrei să fii mireasa mea?
Mă îmbrățișează.
Ce răspuns ar putea fi mai potrivit?
— Dacă am rezolvat problema aceasta, după-masă vin și te cer de la ai tăi.
— Mai spre seară, bine?

* * *

Mă tot întreb: e bine să mă însor cu ea, când abia am apucat să ne cunoaștem?
Ce m-a determinat să iau o hotărâre atât de bruscă? Și cam în neconcordanță cu caracterul meu?
Să fie senzația găsirii jumătății de sferă?
Poate.
Dar sunt hotărât să merg până la capăt. Pentru că simt că are un suflet bun și cald de care pot să îl lipesc fără frică pe al meu.
Dar poate că am luat această decizie și din teama de singurătate, ori din speranța că, prin întemeierea unei familii, îmi voi găsi liniștea...
Sunt totuși pregătit pentru consecințe?

* * *

Grădina e arată, iar eu am terminat cu strugurii.
E aproape șase seara.
Mă spăl, mă îmbrac, cumpăr o sticlă de șampanie și mă înfățișez la Mirela.
Găsesc ușa încuiată. Strig. Mirela îmi răspunde:
— Imediat!
În câteva secunde intru în curte.
— Credeam că nu mai vii!
— Chiar așa?
Ne sărutăm.
— Ce mai face mama ta?

— Mulțumesc, bine. A avut febră aproape o săptămână. Acum nu mai are. Dar n-am lăsat-o să se dea jos din pat.

Intrăm în camera de oaspeți. Pe masă se află un platou cu saleuri.

— Dar văd că v-ați pregătit!

— Așa, puțin, spune mama Mirelei din pat.

— Tata e în grădină. Mă duc să-l chem.

Rămân singur cu viitoarea mea soacră.

— Nu sunt pregătită. N-am șe să-i dau, că i-am măi dat o dată. Doar o plapumă, două perne, un cearșaf, niște perdele și niște draperii. Măi nimic! Dă unge, Doamne iartă-mă!, să știu că se mai mărită o dată?

— Nu-i nevoie de trusou, ne descurcăm noi!

— Da' ce zice lumea? Oricum, să fie într-un ceas bun! Că prima n-o fost să fie. Poate acum are și ea mai mult noroc. Tu n-ai mai fost însurat, așa-i?

— Așa-i.

— Sunteți aproape de-o vârstă. Ce-i un an acolo?

Oare sunt mai tânăr sau mai bătrân decât Mirela? Observ că a informat-o bine pe mama ei cu privire la persoana mea.

— Vreți să faceți nuntă mare?

— Nu. Cu vreo cincizeci de persoane. Ceva neamuri, prieteni și vecini.

Sosesc și Mirela cu tatăl ei.

— Bine-ai venit!

— Bine v-am găsit!

— Iartă-mă puțin, mă duc să mă spăl. Am scos cartofi. Pe ultimii.

— S-au făcut cartofii anul acesta?

— S-or făcut. Mari și frumoși.

— Mirela, nu desfăci șampania?

— Eu? Tu ești bărbat! Merg să caut niște pahare.

Destup sticla cu grijă, să nu sară dopul și să stropesc încăperea. Dopul iese însă ușor și fără nici un zgomot.

— Am adus paharele.

Tatăl Mirelei s-a spălat deja și se așază la masă.

— Eu ți-o dau! Tu o iei de nevastă?

— Da.

— Promiți să ai grijă de ea?

— Promit!
— Bun! Din partea asta, totu-i rezolvat. Când vreți să faceți nunta?
— În două săptămâni.
— Așa repede?
— Eu cred că-i mai bine așa.
— Tu ce zici, Mirela?
— La fel.
— Și acum să trecem la ultimul punct de pe ordinea de zi: hai să facem listele de invitați și să ne împărțim sarcinile.
Mama Mirelei, după ce a tăcut atâta vreme, adaugă:
— Nu uitați un lucru: mai bine să să supere ei că nu i-ați invitat, decât să ne supărăm noi că n-or venit!

* * *

„Când ne-am întors acasă, n-am mai găsit grajduri, nici șură. Doar casa.

După ce-am plecat noi, ne-or vândut lucrurile rămase pe prețuri de nimica. Unii ne-or dat înapoi ce-or cumpărat.

Casa or dat-o la niște țigani. Am găsit casa fără podele, că le-or pus pră foc, fără geamuri, în loc erau saci dă nailon, și-o putoare...

Dar, așa cum era, era casa noastră.

Primaru' i-o scos pe țigani dân casă și ne-o mai ajutat cu sticlă pentru ferestre, cu scânduri, cu ce-o putut. Alții ne-or ajutat cu lucru', să o mălțorim și să o văruim.

Luni de zile am tot lucrat la ea. Dar avem inima împăcată.

După doi ani, o murit mama, iar după alți șapte am rămas orfană și dă tată... O trăbuit să mă mărit și să-mi aduc bărbat în casă...”

* * *

Casa este terminată, tocmai bună pentru nuntă. O să ținem masa la căminul din sat.

Au întârziat meșterii cu o zi sau două. Ieri am pus capăt și curățeniei, precum și aranjării interioare a camerelor. Totul lucește de prospețime. M-a ajutat și Mirela, recunosc.

Muzicanții sunt în curte, cu vreo zece nuntași. Nașii se ocupă de mine, mă curăță de scame și când declară că sunt mulțumiți vom ieși în curte.

— Gata!

Taraful începe să cânte. Nuntașii chiuie.

Plecăm după mireasă. Giverii îmbie cu plosca cu rachiu oamenii întâlniți în cale să bea pentru miri.

Pe drum, coloana se îngroașă.

Ajungem la mireasă în curte.

Giverii mei se duc să trateze cu ai ei.

Pe ușă iese o fetiță de vreo cinci ani, îmbrăcată mireasă.

— Asta e?

— Nuuu!

O nouă mireasă pășește pragul: un bărbat în travesti.

Apoi se ivește adevărata mireasă.

Giverii se înțeleg asupra prețului.

O aduc la mine. Mirela mă ia de braț, în timp ce muzica răsună cu foc, iar gazdele împart cu hărnicie prăjituri.

Urcăm în autobuz și ajungem la primărie.

Curând auzim:

— Vă declar soț și soție. Legile statului român ocrotesc...

Semnăm, primim certificatul de căsătorie și iată-ne din nou în autobuz. Ne oprim la biserica din sat, pentru cununia religioasă.

Acum suntem cununați și în fața lui Dumnezeu. Ultimele sfaturi și urări pe care preoții – sunt doi: atât cel vechi, care și-a amânat plecarea la rugămințile mele, cât și cel nou – ni le dau.

Apoi ne îndreptăm cu toții spre cămin și ne punem pe chefuit.

Jocul e întrerupt doar de sosirea diferitelor feluri de mâncare.

Înainte de a se aduce prăjitura, torturile (și tortul miresei) se strigă darurile.

Jocul se încinge din nou.

E aproape dimineață. În curând nunta se va sparge.

Deodată se aude un zgomot puternic. Geamurile se sparg. Mesenii țipă. Pământul e viu: se mișcă. Pereții crapă. Cad bucăți din plafon.

Încercăm să ne salvăm care pe unde putem din clădirea aflată pe punctul de a se prăbuși. Ne împingem, ne învâlmășim, ne călcăm în picioare țipând din toți rărunchii:

— Cutremuuur!... Cutremuuur!...